

Topsector Tuinbouw en Uitgangsmaterialen

Ambitie

De sector wil in 2020 wereldleider zijn in duurzame oplossingen, niet alleen voor voedselzekerheid en voedselveiligheid, maar ook voor gezondheid, geluk en welbevinden. De belangrijkste maatschappelijke taak voor de komende decennia is en blijft het voorzien in de wereldwijde en toenemende vraag naar gezond, veilig en voldoende voedsel. Daarnaast spelen ontwikkelingen zoals de toenemende urbanisatie/verstedelijking (leefbaarheid in steden!), de klimaatverandering en het schaarser worden van natuurlijke hulpbronnen (vruchtbare bodem, water, energie en mineralen). De topsector kan een grote bijdrage leveren aan het oplossen van deze vraagstukken. Tegelijkertijd kan de toegevoegde waarde van de sector verdubbelen.

Innovatiecontract

Om de uitdagingen en kansen vorm te geven heeft de sector voor de komende vijf jaar op basis van economische, maatschappelijke en wetenschappelijke uitdagingen voor 2020 de volgende vier innovatiethema's benoemd:

1. *Meer met minder.* De wereld vraagt dringend om innovatieve oplossingen om met minder ruimte, water en energie in 2020 7,7 miljard mensen aan kwalitatief hoogwaardig voedsel en aan duurzaam geteelde sierteeltproducten te helpen. Voor de veredeling van gewassen ligt de uitdaging in een hogere opbrengst, minder energie, water en mineralen.
2. *Voedselveiligheid en – zekerheid.* Naast de hiervoor genoemde behoefte en noodzaak van voedselzekerheid heeft de wereld dringend behoefte aan innovatieve oplossingen waarmee een ziekte of een plaag, die de volksgezondheid schaadt, kan worden vermeden of snel kan worden herleid. Zo wordt het risico van het uitbreken en het verspreiden van een (voedsel)crisis beperkt. De EHEC crisis van 2011 is hiervan een voorbeeld.
3. *Gezondheid en welbevinden.* Gezonde voeding en ook een gezond leef-, woon- en werkklimaat zijn nodig om de voortdurend stijgende gezondheidskosten een halt toe te roepen en bij te dragen aan geluk en welbevinden. De gezondheidskosten stijgen als gevolg van welvaartsziekten zoals hart- en vaatziekten, obesitas en bepaalde vormen van kanker. Met gezonde voedingsproducten (groenten en fruit) en sierteeltproducten (incl. groeninrichting) draagt zij bij aan een gezonde en leefbare woon-, werk- en leefomgeving.
4. *Samenwerkende waardeketen.* In een steeds meer gesegmenteerde en gefragmenteerde maatschappij vraagt de hedendaagse internationale consument innovatieve oplossingen en efficiënt, duurzaam ingerichte en economisch rendabele ketens om te voorzien in zijn unieke vraag naar tuinbouwproducten. Zo wil de topsector kennis en inzicht in het gedrag van de consument om beter aan de vraag van de consument te kunnen voldoen en verspilling van voedsel te voorkomen.

Deze thema's vormen de basis voor de Uitvoeringsagenda 2012-2016. Ze zijn leidend voor alle onderdelen, namelijk de vier Innovatieprogramma's, het Buitenlandbeleid en de Human Capital Agenda (een goede aansluiting tussen bedrijfsleven en onderwijs en een aantrekkelijke en uitdagende sector om in te werken).

De thema's kennen dwarsverbanden met de agenda's voor Agro&Food, Water, Logistiek, Life Sciences and Health, Energie, Chemie/biobased economy. Met de topsector Agro&Food worden diverse onderzoeksprogramma's zoals van NWO en DLO gezamenlijk geprogrammeerd. Op het gebied van buitenlandbeleid/OS is er nauwe samenwerking met de topsectoren Agro&Food en Water met als doel om vraaggestuurd gezamenlijke programma's te ontwikkelen.

TKI

De vier thema's zullen nader uitgewerkt worden in twee TKI's onder toezicht van het topteam T&U, de T&U board. Een TKI Uitgangsmaterialen die is gericht op veredeling van gewassen voor een hogere opbrengst, een betere smaak, minder waterbehoefte e.d. En een TKI Tuinbouw die meer is gericht op verbetering van de (milieu)technische en economische prestaties van de topsector. Ook het buitenlandbeleid en de HCA staan onder toezicht van deze board.

MKB en valorisatie

De sector is bij uitstek een MKB-sector en kent zo'n 40.000 MKB-bedrijven. Zij zijn via de organisaties waar zij lid van zijn nauw betrokken bij de opstelling van de uitvoeringsagenda van de topsector.

De agenda is een MKB-agenda en bevat een mix van fundamenteel en toegepast onderzoek en implementatie. Valorisatie wordt ingebouwd doordat bedrijven vanaf een vroeg stadium meedenken over onderzoekvoorstellen en vervolgfases van onderzoek. Resultaat is een op valorisatie gerichte kennisketen. Het project Kas als Energiebron (zie kader aan het eind) is hiervan een mooi voorbeeld.

Inspelen op internationale groeimarkt

Door de groei van de wereldbevolking en de koopkracht per hoofd van de bevolking is er een markt voor meer en voor kwalitatief (nog) hoogwaardiger tuinbouwproducten. Verder neemt door de snelle urbanisatie de behoefte aan nieuwe voedselbevoorradingssystemen voor de steden toe, en is de trend naar grootschalige, lokale tuinbouw onontkoombaar. Daarom is een proactieve, internationaliseringstrategie opgesteld met drie hoofdlijnen: Deelname in Europese onderzoekprogramma's, zoals het nieuwe kaderprogramma Horizon 2020, internationaal ondernemen met een accent op capaciteitsopbouw in ontwikkelingslanden en goede randvoorwaarden voor internationale handel.

Facebility

Snelle communicatie en gebruik van sociale media zorgen voor een enorme hoeveelheid beschikbare informatie. Niet kwantiteit, maar kwaliteit van informatie telt en het vermogen om te bundelen. Met het project *Facebility* ontwikkelt de groente- en fruitsector in april 2012 een App voor de smartphone. Daarmee krijgt iedere consument door het scannen van de barcode op de producten alle productinformatie binnen handbereik. Producent, recepten, productinformatie, logistiek etc. Met de App kan in geval van calamiteiten, zoals de EHEC crisis in de zomer van 2011, direct worden gecommuniceerd met de burger/consument. Zo kunnen bedrijfsleven en overheid gezamenlijk bijdragen aan adequate informatievoorziening en een gezond voedingspatroon.

Kas als energiebron

Doel is om de glastuinbouw op termijn om te vormen van energiegebruiker tot energieproducent. Er wordt hard gewerkt aan klimaatneutrale teelt in nieuwe kassen, zodat dit uiterlijk in 2020 economisch rendabel is. Dit gebeurt langs zeven transitiepaden: Teeltstrategie, licht, aardwarmte, zonne-energie, biobrandstoffen, duurzame CO2 en duurzame elektriciteit. Een van de ontwikkelingen is het Nieuwe Telen, waarbij met een andere klimaatbeheersing veel energiezuiniger geteeld kan worden met optimale productie.

Centre for BioSystems Genetics(CBSG)

De ontwikkelingen rond precisieveredeling bieden mogelijkheden om nog sneller en vooral gericht gewassen te veredelen. Met gedetailleerde kennis van het genoom wordt het voor het eerst mogelijk om gericht te veredelen. Zowel het genereren van data als de ontwikkeling van technologieën voor het gebruik van deze data zijn onderwerp van het CBSG. Dit moet leiden tot een hogere opbrengst en een beter kwaliteit op punten als voedingswaarde en smaak. Het is bij uitstek de Nederlandse veredelingsindustrie die hiervoor is geëquipeerd omdat ze wereldwijd toonaangevend is. Deze capaciteit moet verder uitgebouwd worden.

Human capitalagenda

Er is een gezamenlijke human capitalagenda opgesteld voor de topsectoren agro&food en tuinbouw en uitgangsmaterialen (zie sectorstuk over agro&food).